

« Terug naar voorpagina

Nederlands Dagblad

Binnenland

Een kazerne in het weiland

Geplaatst: 08 september 2008 08:39, laatste wijziging: 08 september 2008 14:07

door onze redacteur Stephan Bol

De sluiting van de brandweerpost in de Gelderse plaats Heerewaarden in 2007 ging gepaard met een emotioneel debat. Een centrale post tussen de drie dorpen in, zorgt onvermijdelijk voor langere opkomsttijden, maar geen gegarandeerde bescherming. Of het aantal beschikbare vrijwilligers nu echt ontoereikend was, zal altijd de vraag blijven.

HEEREWAARDEN/KERKDRIEL - Het is sinterklaasavond 2007. Terwijl veel gezinnen in de gemeente Maasdriel hun pakjesavond vieren, breekt er een brand uit aan de Hogestraat in Heerewaarden in een pand waar Polen wonen. Het is kwart over negen als er een melding bij de brandweer binnenkomt. Binnen tien minuten komt de eerste wagen aangereden, twee minuten later dan de opkomstnorm. Een tweede auto volgt snel. Een aantal brandweervrijwilligers uit Heerewaarden zelf is al ter plaatse en kijkt werkeloos toe. Hun korps is enige tijd geleden opgeheven, tot woede van de bevolking. Bij de vrijwilligers overheerst vooral de pijn. Ze kunnen hun passie niet meer uitvoeren: mensen redden en branden blussen.

„We zijn geen vijanden van het nieuwe brandweerkorps in Maasdriel“, zegt Nico Hooijkaas, die ruim 25 jaar bij de vrijwillige brandweer heeft gediend. „Het is jammer hoe het is gelopen“, vindt ook Bert de Graaf. „Er is van hogerhand een plan gemaakt onder het motto dat dit veiliger is. Wij zeggen van niet.“ De twee zijn nog steeds brandweerman in hart en nieren. Nadat de post van Heerewaarden werd verkocht aan een projectontwikkelaar, namen ze de inboedel van de kantine mee naar de zolder van garage Hooijkaas. Hun nieuwe honk ademt de liefde voor het brandweervak. Aan de grote tafel hebben de mannen zelfs hun vaste plekken gehouden. Achter de bar staat een prijzenkast met trofeeën uit de honderdvijftigjarige geschiedenis van het korps. Aansluiten bij het nieuw gevormde korps dat in 2007 voortkwam uit de posten Kerkdriel, Rossum en Heerewaarden, was voor hen geen optie. „Als wij vanuit Heerewaarden naar de nieuwe post moeten rijden, komen we nooit op tijd en moeten we op de laatste wagen plaatsnemen“, zegt De Graaf. „Maar als brandweerman wil je ook blussen en niet alleen de rommel opruimen.“

Het is zeker acht kilometer rijden van Heerewaarden naar de nieuwe brandweerpost, die tussen de drie dorpjes van Maasdriel-Oost in ligt. De enige toegangsweg van het dorpje leidt langs een sluis die voor extra oponthoud kan zorgen. De nieuwe kazerne ligt wel vlak bij een rotonde met vijf afslagen. In de kantine ruikt het nog nieuw. De prijzenkast is nog maar magertjes gevuld. „We zijn weer van voor af aan begonnen“, zegt vrijwilliger Richard Wisse uit Rossum. Hij heeft bewondering voor de twee jongens uit Heerewaarden die wel de overstap maakten naar het fusiekorps. „In het begin was het een beetje aftasten, maar ik vind dat we nu een mooie club hebben.“

Dorpsbelang

De opheffing van de post Heerewaarden had heel wat voeten in de aarde. Het begon in 2003 toen het college van burgemeester en wethouders onder het mom van bezuiniging voor het eerst de positie van de post ter discussie stelde. De bevolking van het Gelderse dorpje in de Bommelerwaard kwam direct in het geweer. Na de bakker, de slager en de supermarkt, verdween nu ook de plaatselijke brandweer. Onder leiding van de gepensioneerde projectmanager Cees Sips werd een dorpsbelangenvereniging opgericht, met als belangrijkste speerpunt het behoud van het brandweerkorps.

„De brandweer in Heerewaarden vervult een belangrijke sociale functie“, zegt Sips. „Uit sommige families komen al generaties lang brandweermannen voort. Een brandweerman heeft hier echt nog aanzien.“ Hij vertelt gepassioneerd over de teloorgang van de post. Hoe hij zeker duizend handtekeningen verzamelde (op een totaal van 1500 inwoners) voor een petitie en hoe hij uiteindelijk raadslid werd om de dorpsbelangen via de VVD-afdeling in de gemeente Maasdriel te verdedigen.

Volgens Sips is de samenvoeging van de drie posten er van hogerhand doorgedruwd en hebben onderliggende rapporten niet voldoende bewezen dat de brandveiligheid in de oude situatie in gevaar kwam. „Eerst zou er sprake zijn van bezuiniging. Toen wij erachter kwamen dat een samenvoeging weinig economisch voordeel bracht, kwamen ze ineens

met het argument dat er overdag te weinig vrijwilligers beschikbaar zouden zijn." Sips bevocht het besluit tot opheffing zelfs voor de rechter. Die oordeelde dat de gemeenteraad het besluit tot opheffing onzorgvuldig had genomen. In hoger beroep werd de zaak echter niet ontvankelijk verklaard, omdat de reorganisatie uiteindelijk een besluit van het college van B&W was, die daar in de Brandweerwet de bevoegdheid voor heeft gekregen.

De strijd was gestreden en verloren door 'Ons Heerewaarden'. Volgens plan werden de drie posten opgeheven en kwam er midden in het weiland, buiten de bebouwde kom, een nieuwe kazerne: Maasdriel-Oost. Vrijwilligers moeten nu bij een brandmelding in hun dorp eerst de brand voorbijrijden om te verzamelen in de kazerne en daarna weer terugrijden naar de brand. De Vakvereniging van Brandweervrijwilligers vindt dit een verkeerde ontwikkeling, omdat de opkomsttijd van de brandweer hierdoor ernstig wordt vertraagd. Sips is het roerend met hen eens. Voor de brandweermannen was de nieuwe werkwijze zelfs reden om niet bij het nieuwe korps te gaan.

Basiseenheid

Peter Kramer, de nieuwe brandweercommandant van de Bommelerwaard, waar alle posten van Maasdriel en Zaltbommel onder vallen, erkent dat de opkomsttijd in de oude situatie sneller was. „Als er voldoende vrijwilligers beschikbaar en in de buurt waren. Maar die beschikbaarheid kwam in de gemeente steeds verder in gevaar. Vooral tijdens werkdagen. Daarom is besloten om de posten samen te voegen." Kramer legt de situatie uit aan de hand van een voorbeeld. „Als er in een van de kernen brand ontstaat en er kunnen maar vier vrijwilligers op tijd aanwezig zijn, dan mogen ze niet uitrukken, want de minimumgrootte van een basiseenheid is zes. Maar als er uit alle drie de kernen vier man naar de centraal gelegen kazerne komen, zijn we met twaalf man en kunnen we twee auto's bemannen."

Het klinkt zo logisch als wat. Maar feit blijft dat in de oude bedeling de opkomsttijden een stuk lager waren. Dat er overdag te weinig brandweermannen beschikbaar waren, bestrijden de mannen uit Heerewaarden. De Graaf: „Dat is kletsboek. We hadden zelfs een stop op het aantal vrijwilligers." Maar Hooijkaas en De Graaf hebben de strijdbijl allang begraven. Ze hebben zich ook zo veel mogelijk afzijdig gehouden van het actiecomité. „We wilden onpartijdig zijn. Toen de nieuwe kazerne werd gebouwd, hebben we zelfs geholpen met het opbouwen."

Ook Kramer wil de discussie niet oprakelen. „Ik ben aangesteld als commandant over dit korps, waarin een centraal gelegen post voor deze kernen is; het is mijn taak het korps een stap verder te brengen richting professionalisering."

Bedrijfsbrandweer

De eigenaar van staalbedrijf Seepers (de grootste werkgever van Heerewaarden) heeft zich het lot van de brandweerlieden uit zijn woonplaats aangetrokken. Hij bekostigt een volledig uitgeruste brandweerauto en de uitrusting van de mannen en heeft hen aangesteld als vrijwillige bedrijfsbrandweer. Ze kunnen nu dus doorgaan met oefenen en deelnemen aan wedstrijden tegen andere korpsen. En ze kunnen hun sociale functie blijven vervullen tijdens evenementen in het dorp, zoals bij kampvuren. Bij serieuze branden hebben ze echter niet de bevoegdheid van de gemeenten om uit te rukken en dat blijft pijn doen. „We hebben nu een auto en uitrusting. Ze hoeven ons alleen maar de bevoegdheid te geven om vanuit ons dorp uit te rukken. We vinden het prima om te oefenen in de nieuwe kazerne. Als ze dat doen, hadden ze tenminste nog zeventien vrijwilligers extra gehad."

Kramer kan zich het pleidooi van de Heerewaarders goed voorstellen. „Ik heb er ook begrip voor. En ik vind het ook belangrijk dat de brandweer in de kern haar sociale functie kan behouden. Maar het gemeentebestuur heeft gekozen voor deze oplossing, die kan niet zomaar teruggedraaid worden. Natuurlijk is het jammer dat er nu zeventien vrijwilligers hebben opgezegd, terwijl we ze juist zo nodig hebben. Ze blijven van harte welkom om zich bij het korps te voegen, maar dan wel op dezelfde manier als de andere posten."

De commandant is groot voorstander van het werken met vrijwilligers bij de brandweer. Hij benadrukt dat de samenvoeging van de posten geen voorbode is van een volledige beroepsbrandweer in de Bommelerwaard. „Voordat ik daartoe zou overgaan, zou ik werkelijk alle tussenstappen willen bewandelen om de vrijwilligers bijvoorbeeld 'thuis' te laten werken op de kazerne. Maar voorlopig hebben we met deze constructie de toekomst veiliggesteld." Dat de brandweer iets later komt dan vroeger 'moet je daarbij voor lief nemen'. Uit zijn ervaring bij de brandweer in Den Bosch heeft hij geleerd dat wervingsacties om voldoende vrijwilligers per kern over te houden zeer weinig opleveren. Met de 42 vrijwilligers die zijn korps nu telt, is de brandveiligheid van Kerkdriel, Rossum én Heerewaarden voorlopig in elk geval gegarandeerd.

Ook Sips beseft dat de strijd om de brandweer is verloren. Dat de vrijwilligers op eigen initiatief zijn verdergegaan, doet hem goed. De sociale functie van de brandweerlieden is in elk geval niet verloren gegaan. Sips: „We hebben hier pas een kindervakantieweek gehad, die werd afgesloten door een vuurwerk onder begeleiding van de brandweer. Toen hoorde ik een jochie trots zeggen: mijn vader zit bij de bedrijfsbrandweer."

's-Heer Arendskerke

In Zeeland staat de brandweerpost in het dorpje 's-Heer Arendskerke ter discussie. Door de bouw van een nieuwe woonwijk wil de gemeente Goes een nieuwe kazerne aan de rand van deze wijk bouwen. Bovendien zijn de kazerne en het materiaal in 's-Heer Arendskerke verouderd en toch aan vervanging toe. Een nieuwe post aan de rand van Goes biedt meer mensen de garantie van een nabijgelegen post.

De bewoners van 's-Heer Arendskerke maken zich alleen zorgen dat dit ten koste zal gaan van hun veiligheid. De brandweer voert actie om hun post te behouden. Op Radio 1 was in het EO-programma *Dit is de dag* een reportage over de tekorten bij de brandweer te horen, waarbij 's-Heer Arendskerke centraal staat. Ook is er een discussie tussen een woordvoerder van de Vakvereniging van Brandweervrijwilligers en de Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding te horen.

Uitzending Dit is de dag beluisteren

Doorsturen

Printen

PDF

Kopen

Trackback: <http://www.nd.nl/artikelen/2008/september/08/een-kazerne-in-het-weiland>
